

VESTI IZ SLOVENIJE

STARO POKOPALIŠČE V KRANJU BODO PREKOPALI. — "Slovenski poročevalec" z dne 5. junija prinaša naslednji oglaš: "Obveščamo, da se staro pokopališče v Kranju z dnem 30. junija opusti. Prekopavanje na novo pokopališče se prične takoj." Ker govori oglaš o prekopavanju, bi sledilo, da bodo prenesli ostanke na drugo pokopališče in sedanjí prostor verjetno porabili za kakostavbišče. Na starodavnem

Polzvedovalni kolček

Za sedanji naslov Frank Černe, doma iz vasi Grubele, štev. 10, St. Jernej, več let v Ameriki, za Jožefo Černe istotam in za Ano Mrgole, bi rada zvedela Marija Kramar, vas Roje, štev. 12, p. St. Jernej.

Za Jožeta Jakša, iz vasi Razdrto, bi rada zvedela Rozi Jakše, vas Dobravica, p. St. Jernej.

Za Frank Jazbarja bi rada zvedela Terezija Rangus, vas Drama, štev. 27, p. St. Jernej, Jugoslavija.

Vsem znancem pošilja pozdrave iz St. Jerneja Jože Jenškovič.

Alojzij Jevnikar, ki je pred kratki dospel v Kanado, bi rad zvedel za naslove rojakov, s katerimi je bil skupaj v begunstvu in ki so pred njim prišli v Kanado. Naj mu pišejo na naslov: Alojzij Jevnikar, care of Joe Sherman, Mono Rd. Ontario, Canada.

Rdeči križ v Clevelandu, — 1227 Prospect Ave., bi rad zvedel za naslov Josipa Zajca. Lahko pokličete po telefonu Mrs. Lorena M. Wilson, Superior 100, extension 169.

NOVI GROBOVI

John Kirn
Umrli je 27. julija v Strabane, Pa., John Kirn, star 86 let, doma iz Koritnice. V Clevelandu zapuščila sina Johna na 18618 Woodrow Ave., v Strabane, Pa., 4 hčere, Mary, omož. Tomšič, Ivana, omož. Krulc, Frances, omož. Česnik, Antonija, omož. Senkinc, v Enon Valley pa hčer Julia Melle. Sin John je bil na pogrebu v Strabane, Pa., ki se je vršil v četrtek, 29. julija. V Evropi zapuščila hčeri Amalijo Samsa in Karolino Urbančič ter brata Antona in več drugih sorodnikov.

Pet. Harry J. Križnik
V Cleveland je dospel truplo vojaka Harry J. Križnika, ki je dal svoje življenje za domovino 2. maja 1944. Pogreb se je vršil v soboto popoldne z vojaškimi častmi. Harry je bil sin poznanih Mr. in Mrs. Harry Križnik iz 447 E. 160. St. Tukaj zapuščata tudi sestro Almo ter ženo Harryette. Sv. maša za dušo pokojnega bo darovana v cerkvi Marije Vnebovzete na Holmes Ave. 19. avgusta ob 7:30.

Tito bi rad trgoval s kapitalistično Ameriko

Belgrad. — Maršal Tito je sprejel bivšega guvernerja Kalifornije Olsona, ki potuje po vzhodni Evropi in mu je rekel, da bi Jugoslavija rada sklenila trgovsko pogodbo z Združenimi državami, če ne bi te stavile nikakih političnih pogojev. Mr. Olsen je izjavil, da potuje popolnoma privatno.

Tri na dan

Republikanski predsedniški kandidat Dewey je dobil iz južnih držav namig, da si mora dati obriti brke, če hoče dobiti tam kaj glasov v novembru. Da le niso zahtevali nosu, ali kaj drugega važnega na obrazu.

Lastnik neke gazolinke postaje v Clevelandu je sklenil, da bo nekaj odobčka dal odjemalcem in zato je znižal ceno gazolinu za dva centa in pol pri galoni. Misli je, da bodo lastniki avtor kar zasuli njegovo postajo. Pa kaj se je zgodilo! Prej ko v 14 dneh je zgubil skoro vse stare odjemalce. Nič se ni upal več blizu, ker so mislili, da bo nekaj napek. Ni jim šlo v glavo, da bi pameten človek v teh časih zniževal cene.

Finski komunisti hočejo diktirati

Helsinki. — Komunistična stranka hoče izsiliti z ruskim pritiskom pet najvažnejših ministerv, dasi je ostala pri volitvah v manjšini. V sled njihovih nemogočih zahtev se ne more postaviti vlada.

Mr. Molotov je bil na počitnicah

Nima časa za U. S. A. ambasadorja
Moskva. — OK je ameriški ambasador Smith prosil sovjetsko zunanje ministrstvo, da bi bil rad sprejet pri zunanjem ministru Molotovem v skupni avdijenci z britanskim in francoskim ambasadorjem, da bodo predložili predloge in odločitve svojih vlad z ozirom na berlinsko krizo, je zunanje ministrstvo odgovorilo, da gospod Molotov ni v Moskvi in da ga nekaj tednov še ne bo nazaj.

Na podonavski konferenci Jugoslavija gre složno z boljševiškim blokom

Belgrad. — Podonavska konferenca se je začela s tem, da je komunističen blok držav, ki ga v Belgradu vodi zastopnik sovjetskega zunanjega ministra Andrej Višinski, takoj v začetku konference pokazal, da hoče uveljaviti svojo voljo in svojo večino glasov. Jugoslavija v razpravi in pri glasovanju nastopa složno s boljševiškim blokom. Ta blok je sklenil proti predlogu ameriškega in britanskega zastopnika, da se bo na konferenci razpravljalo samo v dveh uradnih jezikih: v ruskem in francoskem. Angleščina je izrečno izključena, da bi bila angleščina na vseh mednarodnih konferencah po drugi svetovni vojni najbolj splošen obzevalen in uradni jezik. Pričuje, da bodo sklepi podonavske konference taki, kakršne je prinesel g. Andrej Višinski iz Moskve in da ameriška in angleška delegacija v Belgradu ne bosta nič opravili.

Preiskava proti našim komunistom

Washington. — Elizabeta T. Bentley je glavna priča proti komunistom, ki so sedaj pod obtožbo. Sedaj je v New Yorku v službi kot tajnica, med vojsko in prva leta po vojski, pa je špijoničala za komunistično stranko. Pred senatnim odborom je povedala, da je bila prijateljica nekega komunističnega, ki jo je pregovoril, da je opravljala špijonsko službo za Rusijo. Pravila je, da je zbirala vojaške informacije in da jih je dobila od raznih visokih uradnikov federalne vlade v Washingtonu. Največ teh podatkov ji je dal William W. Remington, šef urada za vojno produkcijo. On je imel odločati o tem, katero in kakšno blago se je dobavljalo Sovjetski Rusiji. Remington je bil med vojno mornariški obveščevalni uradnik, nekaj časa tudi v Londonu. Potem je bil predsednik sveta gospodarskih svetovalec in končno je prišel kot direktor v urad za trgovino.

Boji z gerilci v severni Grčiji

Atene, Grčija. — Vlada poročila pravijo, da je bilo v zadnjih dneh severno od Soluna v okolici Beles pobitih okrog 300 komunističnih gerilcev, ko so se hoteli premakniti proti zapalu v pogorje Grammos.

Louis Adamič v špijonski mreži

POLICIJA, NARODNA GARDA OBDRŽUJE-TA RED V DAYTONU

Dayton. — Nemiri pri Univerziteti Lens Co. so še vedno na dnevnem redu in vsak dan ostrejši. Nekaj delavstva hoče delati, organizirano unijsko delavstvo pa dostop do tovarne preprečuje. Nastopiti je morala policija, ki je uporabljala solzilne bombe, ker drugače ni mogla razpršiti okrog 3 tisoč ljudi, ki so obkolili tovarno in preprečevali dostop do nje. Stavkajoče delavstvo ne uboga sodnih odredb, ki prepovedujejo zbiranje večje števila ljudi v bližini tovarne in se ne ozirajo na naročila policije. Župan je klical guvernerja Herberta in prosil, naj se pošlje v Dayton oddelek Narodne garde, ker se drugače ne more vpostaviti mir. Guverner je osebno odšel v Dayton in imel razgovore z voditelji delavstva, ki jim je odkrito povedal, da bo Narodna garda nastopila in vzdržala mir za vsako ceno. Guverner je rekel, da bodo vodje unije edini nosili odgovornost za vse posledice.

Predsednik Madžarske je odstopil

Budimpešta. — Odstopil je predsednik madžarske republike Zoltan Tildy. Bil je prvi predsednik republike po drugi svetovni vojni. Na to mesto je prišel kot eden izmed podpredsednikov madžarske stranke malih kmetov. Drugi podpredsednik je bil Ferenc Nagy, bivši predsednik vlade. Zoltan Tildy je izmed vseh vidnejših politikov stranke malih kmetov šel najbolj na levo v komunistične vode in je podpiral vse komunistične načrte tudi potem, ko je Nagy zapustil vlado in domovino. Sedaj v odstopnem pismu pravi, da ne odstopa iz političnih razlogov, ker se še vedno strinja z politiko madžarske ljudske demokracije in z delom madžarske komunistične vlade, ampak mora odstopiti zato, ker je dokazano, da je njegov zet Dr. Victor Csornoky kot madžarski zastopnik v Cairu zagrešil izdajalska dejanja. Ta zet se je pred dvema tedni na poziv vlade vrnil v Budimpešto, po enem tednu podal ostavko in sedaj ga je vlada zaprla čez, da je v Cairu špijoničal v škodo republike. Tako so se komunisti znebili zadnjega predsednika, ki ni bil član komunistične stranke.

Lebanon v težavah radi Palestine

Beirut, Lebanon. — Vlada Lebanona je podala ostavko radi težav, ki so nastale vsled politike v Palestini.

Pričevanje bivše sovjetske špijonke - Navaja visoke državne uradnike - Dve skupini špijonov, ki so dajali ameriške vojaške tajnosti sovjetom.

Washington. — Elizabeth T. Bentley ki je sama sebe obtožila, da je bila med vojno ruska špijonka, je obtožila tudi celo vrsto visokih federalnih uradnikov, da so dajali podatke sovjetski špijonažni službi. Med drugimi je navedla tudi: Lauchlin Currie, bivšega administrativnega pomožnega uradnika pri Rooseveltu, Harry Dexter White bivši pomožni tajnik v državni blagajni, Allen Rosenberg bivši uradnik za zunanjo trgovino Donald Wheeler, član urada za strategijo, Edward Fitzgerald član urada za vojno produkcijo, Harry Magidoff uradnik v zunanji trgovini, Charles Cramer, bivši pomožni uradnik senatnega pododpora za vzgojo in delo.

Vsi, ki jih ženska obtožuje, izjavljajo da je ne poznajo in da niso imeli nikakega opravka ne z njo, ne s sovjetsko špijonsko službo. Preiskava vzbuja veliko zanimanja v javnosti, veliko razburjenje in se nadaljuje z vso napetostjo.

Washington. — Bivša špijonka za Sovjetsko Unijo Miss Bentley je dala nadaljna obširna odkritja o ljudeh, ki so bili po njenem pričevanju v sovjetski špijonski mreži v Ameriki. Špijoni so se delili v grupo Silvermaster in grupo Perlo. Med ljudmi, ki so tema grupama dajali informacije, navaja Miss Bentley pravnega svetovaleca generala Donovana, Duncan Lee, dalje neko Helen Tenney, ki je bila v španski sekciji obveščevalne službe. I. Julius Joseph, ki je bil v služben v japonski sekciji obveščevalne službe, Maurice Halperin, tudi uradnik obveščevalne službe, Robert Miller, šef urada za medamerikanske zadeve, Joseph Gregg, zaposlen v CIAA, Bernard Redmond, uradnik CAA, Michael Greenburg, sodelavec Curie.

Miss Bentley je izjavila, da so ji ti dobavljali raznovrstne informacije, zlasti take, ki so bile označene kot skrajno tajne.

V njenih obširnih izjavah žena popisuje, kako je bila razpredena špijonska mreža. Med drugim je izjavila, da je nekatere informacije dobila tudi od bivšega urednika Daily Workerja Louis Budenz-a ki je kasneje zapustil komuniste in vstopil v katoliško vero.

Budenz je, tako pravi Miss Bentley, bil prijatelj Louis Adamiča, ki je bil v nekaki neuradni poziciji in odnosih z uradom za strateške službe. Ta urad, ki se kratko zove OSS, je bila ameriška vojniska agencija med vojsko. Žena je rekla, da je Adamič dajal informacije Budenzu in ta jih je izročal njej.

Dokumente so fotografirali na domu Silvermastra in je to delo opravljal neki William Ludvik Ullman, komunist, ki je služil v uradu državne blagajne in kasneje pri zrakoplovstvu, najdalje časa v Pentagonu.

Policija išče obtožene komuniste

New York. — Postopanje proti vodilnim komunistom se nadaljuje. Predsednik komunistične stranke za državo New York Robert G. Thompson, se je prijavil preiskovalnemu sodišču in se sme iz svobode braniti, ker je položil kavejco 5000 dolarjev. Še vedno pa policija išče Arno Gust Halberg, zastopnika stranke za Ohio. Odšel je s svojega doma v Clevelandu skupno z družino. Tajništvo komunistične stranke pravi, da se bo vrnil v avgustu. Istotako se sodnemu pozivu še ni odzval Gilbert Green, okrajni predsednik stranke za Chicago.

Bivši predsednik senata umrl
Washington. — Umrli je bivši senator James E. Watson iz Indiane. Za časa predsedništva Hooverja je bil predsednik senata. Dopolnil je 84 let starosti.

Razne najnovije svetovne vesti

MOSKVA, RUSIJA. — Kljub temu, da je zunanje ministrstvo odgovorilo, da je Molotov izven Moskve, so bili ambasadorji zapadnih sil naglo sprejeti pri njem in so mu predložili sklepe z ozirom na berlinsko krizo in celo nemško vprašanje. Sprejem je bil javljen takoj potem, ko so ambasadorji razložili načrt zapadnih sil in njihove predloge pomočniku Zorinu, ki je vodil ministerstvo v Molotovi odsotnosti.

NEW YORK. — Predsednik Truman je prisostvoval otvoritvi novega velikega letališča v New Yorku. Letališče obsega 5,000 akrov zemlje, je osem krat večje kot La Guardia letališče. Računajo, da bo na letališču lahko pristalo po tisoč zrakoplovov dnevno, ki bodo vsi lahko pristali in odleteli. Letališče ima 300 čevljev široke letalne ceste, ki so po 6,000 do 9,500 čevljev dolge. Letališče leži kakih 13,5 milj od New Yorka.

Slovesnost je bila posebno zanimiva, ker sta se pri tej priložnosti srečala pred gledalci predsednik Truman in Dewey, oba rivala za prihodnje volitve. Ob sta govorila o velikem delu Amerike za utrditev miru in gospodarske obnove. Velikanska parada zrakoplovov, v kateri je sodelovalo 1,000 aparatov, je potrdila kar sta moža govorila in prepričala vse gledalce o ogromni sili Amerike v zrakoplovstvu.

BELGRAD. — Višinski je na podonavski konferenci izjavil, da sovjetska unija hoče donavsko plovbo izročiti družbi, ki se je ustanovila v Moskvi.

BUDIMPEŠTA, MADŽARSKA. — Za novega predsednika madžarske republike je komunistična stranka določila šefa levčarskega krila socializmov, sedanjega podpredsednika vlade g. Arpad Szarkasitsa-a.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Za begune — V sredo zvečer ob osmih bo običajna zabava z številkami v cerkveni dvorani sv. Vida. Priredi Materinski klub.

Tretja obletnica — V spomin tretje obletnice smrti vojaka John Petrinčič-a bo v torek dne 3. avgusta darovana sveta maša ob 6:30 v cerkvi sv. Vida.

Trije duhovniki prišli — Minuli četrtek dne 29. julija so prispeli v Združene države trije slovenski duhovniki-begunci iz Italije. Rev. prof. Anton Anžič gre v škofijo Fargo, North Dakota, Rev. Jos. Vovk gre v škofijo Duluth, Minnesota. Rev. dr. Anton Dolinar pa gre v škofijo St. Cloud, Minn. Dobrodošli in pozdravljeni v Ameriki.

Proklamacija — Clevelandski župan Tom Burke je razglasil ta teden kot "teden U. S. obrežne straže" ob priliki 158. obletnice, kar je bila organizirana po Alexandru Hamiltonu in sicer na 4. avgusta 1790.

Vabilo na sejo — Jutri ob 8 bo redna mesečna seja podružnice št. 14 SZZ v SDD na Recher Ave. Članice naj se udeležijo v velikem številu, ker je ta seja zelo važna.

Veselo svidenje — Julius Kenik, star 74 let, 3566 E. 81. St., je po dolgih 55 letih zopet videl svojo sestro Ivano Kuff, stara 72 let, ki ga je prišla obiskat iz Leadville, Colo. s svojim sinom Frankom. Mr. Kenik je odšel od doma, iz vasi Zvirče, ko je bil star 19 let. Najprej je živel v Illinoisu, v Clevelandu je pa že nad 30 let. Njegova sestra je prišla v Ameriko, ko je bila stara 21 let in živi ves čas v Leadville. Mrs. Kuff je ob tej priliki obiskala tudi sestro Mrs. Frances Cerček na 10002 Anderson Ave.

Novo zgradbo na letališču — Veliko upravno poslopje, ceste, prostor za parkiranje in ostale zgradbe bodo na novo gradili na letališču v Clevelandu. Celokupna investicija je proračunana na 4 milijone 500 tisoč dolarjev.

Utopljenec — V Erie Lake so našli truplo moškega okoli 60 let starega, ki je utonil medtem ko je lovil ribe. V obleki so našli potrdilo o zavarovalnici, izstavljeno na ime Jack Turk, 58 let star, iz Baltimore.

Dobil je 6 let ječe — Prejšnji clevelandski policijski častnik Ernest Molnar je dobil 6 do 60 let ječe zato, ker je prejel 67 tisoč dolarjev podkupnine, dokler je bil v policijski službi. Njegov odvjetnik se je proti sodbi pritožil.

Veliko prostovoljcev se je vpisalo

Washington. — Vojno ministrstvo je zelo zadovoljno z uspehom prostovoljnega upisovanja v vojsko. V mesecu juniju se je vpisalo 32,000 prostovoljcev, v prvih dveh tednih julija pa že 18,085. Tudi 18 letni prostovoljci, ki so šele dopolnili potrebno dobo starosti, se že pridno vpisujejo. Vojno ministrstvo potrebuje večje število oficirjev-veteranov in jih skuša dobiti za vojaško službo na osnovi prostovoljnih prijav.

AMERIŠKA DOMOVINA
 (JAMES DEBEVEC, Editor)
 8117 St. Clair Ave. Cleveland 2, Ohio
 Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NARODINA
 Za Zed. države \$8.50 na leto; za pol leta \$5.00; za četrt leta \$3.00.
 Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$10.00 na leto. Za pol leta \$6, za 3 mesece \$3.50.

SUBSCRIPTION RATES
 United States \$8.50 per year;
 \$5 for 6 months; \$3 for 3 months.
 Canada and all other countries outside United States \$10 per year. \$6 for 6 months, \$3.50 for 3 months.

1948	AUGUST	1948
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30
31		

Entered as second-class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.
 No. 150 Mon., Aug., 2, 1948

Trumanova administracija in njegovi predlogi

Gotovo tudi gospod Truman z vsemi svojimi odločbami in dogodki, ki so vezani za njegovo ime, ni zadovoljen. Marsikatera kritika njegove administracije je zelo upravičena. Vsaka napaka, ki se je zgodila, se sedaj v volilnem letu bridko maščuje. Večkratno popuščanje svetovetom se je izkazalo dosledno kot brezplodno, večkrat pa izredno škodljivo za Združene države. V podrobnih notranjih gospodarskih in trgovinskih rečeh je Trumanova uprava imela kar pogosto zelo slabo srečo. To so Trumanove rane.

Na drugi strani pa je treba pravilno upoštevati, da je mož že v prvem letu svojega predsedništva dobil politično nasprotno poslansko zbornico in senat in mora nositi to težko oviro ves ta čas. Kongres mu je ostro nasproten in morda najmočnejši njegov nasprotnik sploh. Samo v zunanji politiki je uspel, da se je vzdržala močna linija skupne ameriške politike obeh strank ki je veliko pripomogla, da je Amerika izšla vsaj iz večine vseh zadnjih mednarodnih spopadov kot zmagovalka. Je pa gotovo, da nista niti predsednik niti njegova sifranka kriva, da je po občem mnenju sedanjnjega kongresa slab in neproduktiven. Republikanska stranka je tam imela večino in vso moč. Njena reč je, če se je odločevala, da raje zakonodajno zavlačuje namesto da bi z njo hitela in povdarjala tozadevne uspehe kot svoje delo in svoje uspehe. Večkrat se je kar očitno kazalo, da republikanci ovirajo zakonske predloge administracije ne zato, ker ne bi bili umestni, ampak zato, ker jih je predlagala Trumanova administracija ali pa zato, ker bi zakonski predlogi dali novih sredstev in finančnih moči, da bi mogla Trumanova administracija učinkoviteje delati.

Truman vso svojo dobo mora nositi težko breme javnega mnenja, da je demokratska stranka imela oblast v federaciji že dolgo in predolgo, pa je skrajni čas, da se garnitura menja. To mnenje ni z nikakimi konkretnimi dokazi podprto. Mslimo namreč reči, da ni nič takega, kar bi očitno, pozitivno tirjalo, da se sedaj morata menjati stranki na vladi Združenih držav. Le zgolj ameriško občutje pravi, da je menja dobra reč. To občutje ima sicer v osnovi to dobro misel, da je treba, da se vsaka politična sila izmenoma izživi, preizkusi na delu, pred očmi naroda, da vsak pokaže, kaj zmore ob svobodni kritiki in v svobodni družbi, da se tako vzdržuje stalna korisna tekma demokratskih sil. Toda ni pa ta misel nikak dokaz, da je bila Trumanova administracija slabša, kot bi mogla biti v istih razmerah kaka druga.

Če primerjamo razmere po prvi svetovni vojni s sedanjimi, vidimo, da so bile težave doma in v svetu neprimerno manjše, imeli smo brž po vojni drugo administracijo, pa so razmere bile precej slabše in so pod republikanci padle v tako hud zastoj, da ga nihče, ki ga je doživel, ne bo do konca življenja pozabil. Truman je doslej vzdržal ameriško gospodarsko aktivnost na višku, kljub temu, da je vojna razbila ameriška zunanja tržišča in da stalna grožnja boljševiske agresije prisiljuje da imamo izredno veliko in močno obrambno silo, ki v gospodarskem oziru pomeni neproduktivno vezanje narodnih moči v velikih obsegih. Statistike, dajo Trumanu v marsikaterem oziru prav in gospodarstveniki tudi, čeprav so njegovi politični nasprotniki.

Amerika je pod Trumanom imela dobo polne zaposlitve, popolne izrabe svojih industrijskih sil, osvajala je nove trge in postala dominantna v večjem delu sveta v gospodarskem pogledu prav tako kot v političnem. Komu vse bo zgodovina zapisala v dobro te okolnosti je druga stvar, ki nas tu manj zanima. Hočemo le reči, da vse to govori proti malomarnemu zatrevanju, da Truman ni sposoben državnik in da bi radi njega morala demokratska stranka utrpeti na zapujanju med volilci. Pravičen ocenjevalec bo moral reči, da je ameriška demokracija v najvišjejši, najbolj neurejeni dobi na svetu, pokazala nezmagljivo vitalnost in bila edina sila, ki je uspešno zaustavljala povojni nered, obnavljala gospodarstvo skoro vseh kontinentov, pa se pri tem gospodarsko ni izčrpavala, ampak utrjevala in pomnoževala svojo lastno notranjo gospodarsko moč.

Naravno je, da se v volilnem letu vsi koraki in odločitve državnikov in politikov merijo po volilnem merilu in z ozirom na volitve. In kadar se demokratski stranki in Trumanu s strani političnih nasprotnikov ne more očitati kaj drugega, se postavlja enostavna trditev, da merijo svoje korake po cenem merilu volilne propagande.

To je menda tudi glavni in najbolj splošni očitke sedaj, ko je Truman sklical izredno zasedanje parlamenta. Naravno je, da se velikim in malim politikom najprej usiljuje ta misel. Toda Trumanovi predlogi in priporočila kongresu so brez vsakega ozira na politiko in volitve taki, da bi pred vsakim mirno objektivnim zborom resnih ljudi mogli služiti za resno podlago za razpravo in odločanje. On je navajal žive potrebe, tekoče probleme vsakdanjega življenja. Z dejstvi in številkami je utemeljeval njih nujnost. Priporo-

čal je rešitev. Kongres in poslanska zbornica bi edino pravilno ravnala, če bi skušala njegove predloge še zboljšati, izpopolniti in tako stvarno dokazati, da jima je prav toliko, če ne več, pri srcu blagostanje naroda kot Trumanu in da sta sposobna najti boljše in popolnejše rešitve kot jih je priporočil on in njegova administracija. Gre za to, da naša demokracija položi novo preizkušnjo, da je to najboljša oblika vlade naroda in države.

BESEDA IZ NARODA

V pozdrav škofu Rožmanu

Willard, Wis.—Tudi pri nas smo se zelo razveselili, ko smo zvedeli, da so naš v trpljenju preizkušeni vladika srečno prišli v Ameriko. Z vsem zanimanjem smo čitali v Ameriški Domovini, kako lepo ste jih sprejel tam v Clevelandu. V duhu smo bili z vami in v mislih podpisovali vsako besedo, ki je bila ob tisti priliki izrečena ali zapisana tam pri vas njim v pozdrav. Vendar se nismo hoteli zadovoljiti samo z lepimi mislimi. Sicer upamo, da pride prilika, ko se bodo gospod škof ustavili tudi v naši naselbini, nič pa ne vemo, kdaj bo to. Pa smo si rekli, da je treba nekaj takoj narediti, da pokažemo svoje veselje nad njihovim prihodom v deželo svobode. Dejali smo si: napravimo malo kolekte za KATOLIŠKO LIGO v pozdrav gospodu škofu, saj smo prepričani, da je ta ustanova njim še bolj pri srcu kot nam samim. Če to napravimo, bodo gotovo razvedeli, kako smo veseli njihovega prihoda. Res smo to napravili in tu pošiljam na upravo lista ček za \$100, ki naj ga uprava izroči LIGI za uporabo v prid beguncem. Prevzvišeni gospod škof Rožman naj pa to našo domisljico za dobro vzamejo in ja o priliki pridejo med nas, saj pot k nam jim je že znana. Če so jo pa pozabili, naj malo poprašajo pri tistih štirih Clevelandčanih, ki se pred dvema letoma skoraj 12 mesece niso mogli spraviti od nas, tako dobro se jim je godilo na Willardu...

Naj pripominjam, da mnogi darovalci niso dali imena o priliki te kolekte. Kolikor pa smo mogli zbrati imena in svote darov, naj bodo v listu objavljena v naslednjem redu:

- Imena in svote darovalcev**
- Po \$10.00: Frank Gosar, Rev. Bernard.
  - Po \$5.00: Frank Volovsek, Rev. John Pritzl, Neillsville.
  - Po \$2.00: Antonija Rakovec, Francel Family, Anton Debevec Sr., Stanley Pekol in Joe Baskovec; Mrs. Merlak, Mrs. Jeras, Ludwig Perushek, Joe Volovsek, Mrs. Snedic, Mrs. Volarich.
  - Po \$1.00: Frank Perovsek, Louis Arch, Frank Morgal, John Lesar, Joe Volarich, Anna Lesar, Mrs. Gregorich, John Trunkel, John Smrecek, John Staut, Rudolph Horvat, John Dolenc, Mike Artac, P. S. Stancar, Joseph Bukovec, P. J. Selskar, Mary Tolaney, John Dolenc; po 50c: Josephine Trunkel.

Lepo je bilo na oddihu

Cleveland, O. — Bili smo na malem oddihu pri Dominiku Kraševcu v Michiganu, ki ima tam znani Christiana Lodge prostore za počitnikarje. Bili smo tako lepo postreženi in da jesti je bilo pa toliko dobrega, da smo se vsi zredili v tem paradižu.

Vsaki dan, ko smo se podali k zajtrku, so bile naše stanovanjske sobe med tem časom vse počistene in postelje vse preoblečene s svežo posteljnino; sploh vse lepo omito in počiščeno, da je res veselje priti v tako čiste sobe.

Torej, Mr. in Mrs. D. Kraševce, če bomo še živili, se prihodnje leto gotovo zopet vidimo. Pozabiti ne smemo tudi njih sina Daneta, ki je zelo prijazen in postrežljiv dečko (pa mu ne smete tega povedati, da se ne bo prevzel).

Prav lepa vam hvala za vso postrežbo in pozdrav vsem.

Mr. in Mrs. Anton Gubanc, Mr. in Mrs. V. Plešec.

Za izboljšanje naše naselbine

Cleveland, O. — Stari pregovor pravi: Čakaj in dočakaš (če prej ne umrješ). Tako sem tudi jaz dočkal dopis Mr. A. Grdine v korist tej naši naselbini. Hvala Mr. Grdina za dopis v splošnem. Po mojem mnenju je že čas, da pričnemo enkrat svoje hiše pokrivati in ne vedno samo tuje, ki se niso zgotovile. Mlatimo in mlatimo po naših časopisih, a žalibog, zrnje pa daleč proč odletti. Čas je že, da pričnemo misliti, kaj je tukaj, kaj se dela in kaj bi lahko vse pridobili za našo naselbino, samo če bi se mogli enkrat resnično organizirati, kajti brez organizacije ne

Goslovanje pri maršalu Tifu

Lululska pojedina po komunističnem tisku.

Italijanski tisk se zelo rad mudi z opisovanjem Titoslavije. Iz številnih poročil vstaja v čitatelju mozaična slika tega, kar se v sosednji "ljudski" republiki dogaja. Končni izid utrdi v njem vtis komunistične diktature, ki ne pozna usmiljenja, dežele pretiranega militarizma, slepe pokorščine, v kateri ni zraka za oddih. Komunističnim listom so seveda ta plastična popisovanja jugoslovanskega vsakdanjega življenja trn v peti. Običajno lizinstvo in hvalisanje maršala Tita, njegovih socialnih pridobitev v njegovem kraljestvu, bajnih pridobitvenih napredkov, petletke, splošnega blagostanja, novih avtostrad, cenenege piva itd. itd. ne prepričujejo nič več. Bolj zanimivo je drugo opisovanje v listu "La repubblica", ki opisuje veliko gostoljubnost v maršalovi palači.

Partizanska lakota.

Pisce kar ne ve, kako bi popisal veličastno opremljene dvorane. Livrirani slugi stojijo pri vratih in čakajo povelj. Slednjije je napočil trenutek, ko bodo povabljeni—to so generali, ministri in drugi Titovi paladini—pozvani, naj se "malo" pokrečajo in osvežijo. Steklena vrata se odpro in generali vderejo s partizanskim hrupom v salon, s tem da slabotni odpor slug kar pomandrajajo. Lačnim vojakom sledi "mladi in robustni ministri" kakor tudi veliko krdelo mladih dam v belih večernih oblekah, ki so podobne kopalnim plaščem ali nočnim srajcam. Ta ženska bitja so soproge generalov in ministrov. Enako kot možje planejo kot setradani volkovi k obema 15 m dolgima mizama in občudujejo dragocen Sevres-porcelan in staro-angleški servis z zgodovinskimi prizori (Generalke se med seboj opozarjajo, komentirajo zgodovinske slike na krožnikih in pladnjih in iščejo nadaljevanje serij na drugem namiznem orodju). Jedilnica se blesti v zlatu in kristalih. Na čvrtobelih damastnih pregrinjalah se vidijo angleške glavice s prestrašenimi obrazki—morda radi velikih rok generalov.

Te velike roke grabijo požljivo. Tako hlavno, da pada z zvenketom na tla težko namizno orodje, ki s svojim hrupom preglasuje celo orkester, ki je začel svirati prve note nepozabnega valčka "An der schoenen blauen Donau". V salonu vlada nepopisen hrup. Močni glasovi generalov zadušijo naš razgovor. Kot zadnji vstopijo še nekateri tuji zastopniki—diplomati, ki se podajo skromno k Chippendalskim mizicam v vse štirjekote dvorane, medtem ko se vse drugo tare pri mizah.

30 pečenih odojkov na srebernih pladnjih.

Kaj vse je bilo naloženo na mizah, ki so se kar upogibale od teže. Naštel sem nič manj kot 30 celih odojkov (ali prašičkov). Ti mirujejo na srebrnih pladnjih in nudijo oni melanholični pogled, ki smo ga navajeni z dolgih konferenc. V kosih pečeni kozlički klee, se razume v ogromnih skledah iz dragocenega porcelana. 80 različnih predjedi je na ponudbo. In nato: cele gore ostrig, rakove majoneze, 200 krasnih eksemplarov dalmatinskih langust, okusni jagosti, gulgulje kot debele kot klopotace, zlato rumene potujoče ribe (Stoer) iz Donave in še vse mogoče druge ribe. Dalje še malo krvaveca volovska četrt, kurji guljaž, pečeni petelinčki, pastete iz golobjega mesa, fois gras, soufflé, Puddings, divjčina na ražnju, beluš, celi kilogrami surovega masla in vseh vrst omake.

NAŠA MICKA IMA TUD BESEDO

Se zdaj nisem ta prava! Dva krat sem si že skušala komelec, pa mi še zdaj ni odleglo. Bojim se, da bo ostalo za vselej v meni. Še zdaj se vsa tresem, samo če se spomnim na tisto, ki se je zgodilo pri nas doma. Saj vem, da komaj čakate, da povem, pa sama ne vem, kako bi dala od sebe, tako me še zdaj stresa groza.

No, pa bom vseeno poskušala, če bo šlo. Saj mi ne boste verjeli, deklič, če vam povem, da smo imeli pri nas doma vojsko, pa zares vojsko! Oha, nikar še ne začnite viti rok, ker ni bilo tisto, kar si boste najprej mislili, namreč, da bi bila pri nas kakšna domača zabava s kastroli, ali čim podobnim, ali z drugimi besedami, da je prišlo kaj napek med nama. Čast in hvala Bogu, dozdaj še ne! Vojska je bila zunaj pred hišo. Kaj vojska, sodni dan je bil, vam rečem! Naš je streljal, da je grmelo okrog naše hiše, kot v Euclid Beach parku na fort žulaj zvečer.

Čakajte, ne gre drugače, da bom lepo po vrsti povedala, če bom mogla. Veste, ono jutro smo bili vsi pripravljeni, da se odpeljemo na tlako. Saj ne vem, kaj je to, ampak on pravi vsako jutro: no, pa pojdimo spet za en dan na tlako. On je stopil prvi iz hiše, kakor to stori vsako jutro in tudi med vrati se je obrnil nazaj, kakor se vsako jutro in zavrnil, kakor bi bili v hiši sami gluhi: "Pa da se mi boste že skidali iz hiše, da vas ne bom

Ta množina napravila na obiskovalca le močan vtis. Zato se obrne na svojega jugoslovanskega tovariša. Ta pa mu odgovori na njegovo začudenje: "Ali pa veš tovariš, koliko stane cel banket?" "En milijon," ugiblje na srečo italijanski komunist. Odgovor, ki se glasi: je zares čudovit: "Sploh nič. Kakor hitro slišijo ribiči in kmetje, da pripravljajo maršalovo slavenost, mu poljejo v dar svoje pridelke. Ribiči in kmetje, ki so se z njim borili ne morejo pozabiti lakote, ki so jo morali prestopiti skupno z njim v gorah."

Ko smo odkrili tako nenavadno praktičen način, kako se pravi požrtija (kaj se zgodi z ribiči in kmeti, ako ne pošljejo spontano svojega prispevka za obložitve 30 metrov dolge mize?) dobimo nazorno sliko o partizanski lakoti korenjaških generalov.

Frontalni napad na pastete in steklenice žganja.

Zdaj parajo generali odojke s srditostjo mož, ki so se borili proti neusmiljenim SS-batalijonom. Vržejo se v frontalni napad na pastete, razdenejo languste z isto mojstrsko tehniko, s kakršno so metali bencinske steklenice pod tanke. Napravljajo opustošenja med ostrigami z isto hladno odločnostjo kot nekdanj v boju z Mihajlovičevimi četniki. Na ražnju pečene ptiče učičujejo drugega za drugim po gverilski taktiki.

Zdaj pride na vrsto pijača. Cel švadron natakarjev vleče stekloje steklenice z dolgimi vratovi v nepregledni množini. Nastane pravo zalaganje fronte: Oficirji prepuste zdaj mizo junaštvu ministrov, ki smejo uničiti, kar je ostalo—in ustavlja donosale vin s klici: "to-

(Dalej na 3. strani)

ves dan čakal!" Kakopak, ves dan! Če morda počaka dve minuti, da se z bebiko nekoliko pokomandirava pred špeglom v zadnjem trenutku, pa že take počne in na trobento pri kari pritiska, da se kar hiša tresse. Šur, on natakne čevlje in hlače, spraje si zdaj poleti niti nezapne pod vratom, med vrati naglo vrzne tisto kavo, če ni prevroča, in buti ven na dvorišče. Saj veste, ženska mora pa še to in še to, pa malo pudrčka, pa malo po zablilih z rdečo kredno, pa lase, pa bluzo in nazadnje se je treba zavrteti pred špeglom, če je na vse strani prav, če ni kaj prekratko in če ni kaj predolgo in tako dalje. Pa kaj, ko tega moški ne razumejo in nikoli ne bodo, odkar se je naša mati Eva našemila s tistim figovim perjem, ki je samo toliko pomagalo, da ni bila bosa do vratu, kakor mi je nekoč povedal naš, ki je študiral človek in take stvari ve.

Tako, torej, tisto jutro sva se z bebiko vrteli po sobah in hiteli na vso moč, da bi ne bilo zunaj preveč neprilike radi čakanja. Pa še Jimmy je šel tisto jutro z nami, da bo za napolje v oficu pod strogim očevim očesom, ki ga pripravlja, da bo doma imel, saj veste.

Komaj pa je on dobro stopil iz hiše, ko že skoči nazaj in brez vsake besede skoči v sobo, zgrabi svojo malo puško in leti zopet ven. "Križ božji," sem zavpila za njim, "kaj pa je, kaj si pa videl zunaj, da je treba flint?"

On pa ni rekel nič, ampak trenutek za tem je zopet planil nazaj v hišo in to pot v spalnico, jaz pa za njim. "I, za božjo voljo," sem začela, "kaj boš pa streljal?"

On pa ne reče nič, samo premetavati začne po predalu in nekaj je momljal pri sebi, da ga nisem razumela. Končno je menda našel, kar je iskal, ker pograbil je nekakšno skatljico in stresel ven dve majhni kroglici. Naglo jih je vtaknil v puško in čez stopnice v vežji je kar stopil, pa butil v vrata, da so se odprla.

Tedaj se pa tudi nisem mogla več premagovati in sem šla počasi za njim iz hiše. Vsa sem se tresla, ker nisem vedela, kaj bo. Samo to se mi je zdelo, da bo prišlo do streljanja, in kjer je streljanje, je vedno nekaj napek, pa naj bo že na enem ali drugem koncu. Komunisti bodo, sem si mislila, ki so prišli po našega, on se bo pa branil. Nisem se bala, da bi sebe obstrelil, ker se dostikrat pobaha, da je bil vojak in, kot trdi, zelo dober strelec. Saj mu ne bi verjela, ampak doli v kleti visi njegova slika, ki ga kaže kot vojaka. Kar je res, je pa res, strašno lep vojak je bil, če slika govori resnico. No, pa saj znajo menda slike napraviti, kakor hočejo. Kadar me on ne vidi, rada pogledam na sliko. Posebno tisti feder občudujem na njegovih vojaški kapi, ki je skoro tako lep kot na mojem novem klobuku. Lepe kokoši so morali imeti v starem kraju, ki so jim izpulili tako lepe fedre, bi rekla.

Pa naj bo to že kakor hoče, jaz vam hočem zdaj povedati samo o tistem strašnem streljanju tisto jutro.

Pokukam skozi vrata in vidim njega, kako stoji tam in nekam meri s puško. Ozrem se v smeri, kamor je on kazal s puško in vidim sedeti v naši travi strašno luškanega zajčaka. O, ti grdoča ti, pa menda ja ne bo umoril tako luškane živalce, mi je šlo po glavi in sem tudi zinila, da bi to misel njemu na glas povedala.

Vidite, deklič, pa sem se zopet zaklepetala, da ni nikomer podobno! Ker mi naš Majk v tiskarni ne da več prostora, kot samo toliko, moram odjenjati in bom prihodnji ponedeljek povedala, da boste videli, kako strašne stvari so se godile tisto jutro okrog naše hiše. Joj, mene! Joj, mene!

FR. JAKLIČ:

Peklena svoboda

Povest o ljubljanski in izanski revoluciji leta 1848

Puh je hvalil novo iznajdbo in hvalil žveplenke. Prasnil je po papirnati škatlici, pa je drugo potegnjal po zidu, pa zopet po mizi; še ob hlače se mu je užgala.

"Poglej no! Kakor se priktakne, pa užge! Nobeno kresilo ni tako naglo!"

Puh pa: "Vidite, kako hitro boste fajfo prižgali. Nič več se ne bom z gobo ubijal. Pa baba bo kar prasnila in užgala trske v peči, da ji ne bo treba podpihivati kakor kovaški meh. Tako rečem: žveplanke posekajo kresanje. Jaz bom samo z žveplenkami zažigal."

"Ti že, ki nimaš nič vere in sta si z rogati na roke!" je menil Fajkel.

Dolhar je pa dejal: "Jaz se držim stare vere. Nočem imeti greha zaradi tistega zlomka. V naši hiši se že ne bo z njim kurilo."

"Mi ostanemo pri kresanju. To ni nevarno in nič ne stane. Goba rase na brezi in se je dobi kolikor kdo hoče, kresilnik se poišče kjer hočeš, in kresalo se tudi ne zdrobi tako kmalu. Ta peklenk, ki ni brez greha, pa velja cel sold! Nisem tako neumen, da bi denar kar tako sejaj."

Teh misli jih je bilo več. Eden jo je pa iznašel:

"Boste videli, kako bo sedaj gorelo. Požigali bodo. Hudobnež si bo kupil takih vragovih krempeljev, pa bo šel mimo hiše, skednja ali kjer bo kaj slame, pa bo prasnil in v slamo poteknil. Boste videli! Bog nas varuj, kaj bo!"

In ljudje, pošteni in staroverni, so v duhu videli, kako gore hiše in vasi, so gledali revščino pogorišče in trpljenje prebivavstva.

"Oh, kakšni časi se nam obehtajo!"

"Bog nas je po eni strani že zadel, sedaj bo pa udaril še po drugi. Svet je ob vsi vero. Kronjsko meso je in hudičev ogenj rabi. Ali bo že konec sveta?"

Tako je bilo v Skočjanu, na Dolenjskem, ob Savi in na Krašu.

Razburjenje je pa še vedno naraščalo, da je postajalo šumenje večje in močnejše. Ko so postala pota razhodna in so mogli hoditi od vasi do vasi, tedaj so vstali po deželi razni podpihovavci in šuntarji, plašurji, lenuhi in rokomavharji ter potepuhi, ki so se bili v debeli zimi potuhnilj ter se skrili po mestih in večjih vaseh, kjer je bilo dobiti kaj jesti. Sodruga se je razlela na vse strani. V mesta so se stekale novice iz vse dežele, skozi Ljubljano so vrvele vojske na laško stran. Nezadovoljenci z zobmi in so kar vpili, da bi bilo treba tako narediti, kakor so bili Francozi, ki so kar za glavo skrajšali vsakogar, ki jim ni prav delal.

Polni novic in novega duha

DO YOU GET ENOUGH VITAMINS?

You can't eat and look your best unless you do. If you are in health, we invite you to make the following test at our risk.

Get a package of Oxy-One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules. Take one capsule every day for thirty days. If you are not satisfied your druggist will refund your money. Be sure to get Oxy-One-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules, the kind that has this trademark.

ONE A DAY
MULTIPLE VITAMIN CAPSULES
HESS LABORATORIES, INC.
Chicago, Indiana

1948 AUG. 1948

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

KOLENDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

- AUGUST**
- 15.—St. ovska tekma na strelišču Euclit Rifle kluba.
  - 15.—Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ priredi svoj piknik na Močilnikarjevi farmi.
  - 22.—Prireditve skupnih obhajskih podružnic Slovenske ženske zveze v SDD na Recher Av.
  - 22.—Lake Shore Post št. 273 letni piknik na John Miheličevi farmi.
  - 22.—Društvo Soča št. 26 SDZ priredi piknik na vrtu Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.
- OKTOBER**
- 10.—Oltarno društvo fare

Marije Vnebozete priredi banket v Slovenskem domu na Holmes Ave.

16.—Društvo Sv. Kristine št. 219 KSKJ ima svojo plesno veselicu v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

16.—Podružnica št. 3 SMZ praznuje desetletnico svojega obstanka v Slovenskem domu na Holmes Ave.

17.—Jesenski koncert društva Zvon v Slovenskem narodnem domu na 80. cesti.

24.—American Legion's letni "Clambake" v svoji dvorani (Knausovi) na E. 62 St. in St. Clair Ave. Pričetek ob 5 popoldne.

VESTI

IZ SLOVENIJE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ga sploh zamolčali. Govoril je novi šef vrhovne kontrole Viktor Avbelj. Navajal je v svojem govoru tako porazne podatke o nezadovoljstvu med ljudstvom, da si niso upali njegovih podatkov priobčiti. Ta zamolčani govor torej molče trobenta o razmerah v Sloveniji.

KAKO MINISTER ZMERJA. — V Trstu so zelo komentirali tudi govor notranjega ministra Borisa Kragerja, o katerem smo že svoječasno precej pisali. Tudi tega niso v celoti priobčili. Kár pa so ga priobčili, je res vreden komunističnega ministra. Cel govor je bil veliko zmerjanje Amerikancev in ameriških špijonov. Psovko "špijon" je zabil minister v svojem govoru nič manj kot 60-krat. Skoro ravno tolikokrat zmerjanje "bandit" in "imperialist." Vse to zmerjanje pa živo govori, da je minister bil jezen, ker ne more ugnati opozicije, čeprav ima na razpolago vso policijsko moč. Lahko da ljudi zapreti, ne more pa spreminiti njihovega mišljenja.

Zlasti se je iz tega govora videlo, kako ljudstvo v resnici drži z vsakim, ki na kak način nastopa proti režimu. Vse čaka odrešitve od zapadnega sveta.

TUDI KARDELJEV GOVOR v belgrajski proračunski debati je dobil večji pomen po sedanjem sporu v komunističnih vrstah. Govor je že bil v resnici zagovor in opravičilo za postopanje proti ministroma Hebrangu in Žujovcu. Zato je napadal vse, kar bi moglo biti

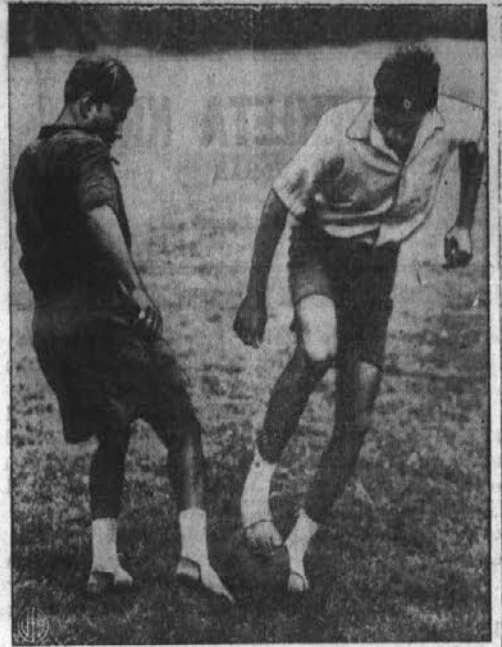
jo častno dolžnost... Zavedne članice Antifašistovskih žen hodijo od hiše do hiše, kličejo vozničke in zbirajo vprego za izvoz lesa iz gozdov. Žene in dekleta nakladajo tesan in rezan les na vagonc. Vse prihaja sekati, nakladati, voziti... Tako poroča komunistični list "Slovenski poročevalec" dne 25. junija. Precej vere je treba, da bi kdo verjel v to prostovoljnost. Ljudje hodijo pač na tlako kot so hodili pred sto leti na tlako grajščakov. Nič novega pod soncem, je rekel arabski učenjak.

PARTIZANSKI TEDEN NA JESENICAH. — Letos v juniju je partizanstvo svojo agitacijo osredotočilo okrog zbiranja članov borcev takomenovane osvobodilne borbe. Zraven pa hočejo proslaviti dobo partizanskih bojev. Komunistem mora namreč imeti vedno nekaj, s čimer svoje člane zaposluje tako, da gaitacija nikoli ne neha. Beremo, kako so zlasti na Jesenicah sklenili z različnimi predavanji in prireditvami proslaviti Partizanski teden. Ena posebnost teh prireditev bo, da bodo gnalj člane na "prostovoljno delo."

DELO V JESENŠKI JEK-LARNI hočejo dvigniti tudi s tem, da dajejo obljubo komunistični stranki, koliko bodo izdelali več kot doslej. Kristjanji delajo obljube Bogu in svetnikom, komunisti svoji partiji. Marsikaj so se naučili od kristjanov. Le težko je verjeti, da bi se kak jeseniški delavec čutil v vesti dolžnega izvršiti obljubo, ki jo je dal komunistični stranki. Posebno, ker je bila itak prisiljena. Kdo bi si upal upreti, da ne bi dal zahtevane obljube?

LOŽ OBNAVLJAJO. — Lož na Notranjskem, ki so ga Lahi zelo poškodovali v maščevanje radi nekega partizanskega napada nanje, še vedno ni popravljen. Sedaj pišejo, da so tja poslali 65 mladih fantičev; nekako zidarsko brigado. Ti fantiči se čče zidati. Tisti, ki se bodo obnesli, bodo sprejeti potem v zidarski tečaj. Dopisnik pravi, da bi jih moralo priti 150, pa jih ni bilo. Nekaj je tudi takih, da so prešibki za delo. Prišli so zlasti Stajerci. Kaj prida torej ti fantiči pač ne bodo obnovili.

VELIKE LAŠČE. — Tudi v Laščah morajo graditi "zadružni dom." To delo pa so si napravili prav lahko. Rekli so, da bo zadružni dom nekdanji "Vatikan" v sredi trga. Ta gostilna je bila nekako središče vesega gospodarskega življenja v Laščah. Bila je v rokah tamkajšnjih zadrug. Takrat zadruge še niso bile namreč prisilne zadruge, ampak prostovoljne. No, upajmo, da bo mogoče kdaj res pravo ljudstvo te prostore spet porabiti v koristne namene.

LOOK, NO SHOES!—Playing in bare feet, two members of India's Olympic football (soccer) team practice at Imber Court, England, in preparation for the big games. All members of the India team, except the goalie, play in stocking feet if ground is hard.

GOSTOVANJE PRI MARŠALU TITU

(Nadaljevanje s 2. strani.)

varš kelner". In začne se homersko popivanje tokajca, boržana, Frascatija, Cherrya, šampanjca in žganja, ki vrže najmočnejšega Srednjeevropeca (seveda ne generala-pardon maršala Tita). Generali pijejo na prvo, drugo, tretjo, četrto in peto ofenzivo, pijejo na zdravje "starega," nazdravljajo novi Jugoslaviji, petletki in ogrskim gostom. Sektovi zamaški pokajo, kozarci lete v stene. Tu je vpeljana madžarska navada. Po vsakem "na zdravje" sledi kolektivno razbijanje kozarcev. Iz previdnosti je dal razdeliti majordom drugovrstne kristalne kozarce.

Do tu poročilo o lukuiski partiji. Kdaj se je gostovanje nehalo v prestolnici cesarja Tita, ne izda italijanski poročevalec. Tudi ne pove, kolikokrat na mesec pogosti "stari" svoje zveste na tako "proletarski" način. Sklepati se pa da, da ti tovariški sestanki, v spomin na vojne čase pomanjkanja, niso tako redki.

(Wochezeitung, 2.7.1948)

Zaposlitev in mezde v prvem polletju

Washington. — Urad za delo objavlja, da je bilo v prvi polovici letošnjega leta za 37% manj delavskih stavek kot v istem času leta 1947. Izguba delovnega časa vsled stavk je bila letos za 5% nižja kot lani.

Poročilo obenem kaže visoko povznanje cen življenjskih potrebščin, pa tudi povznanje povprečnih tedenskih zaslužkov. Zaposlitev je postala stalnejša, veliko manj oseb je menjalo gospodarje in delo kot lani. Tabela zaposlitve kaže, da je bilo v juniju v službi 44 milijonov 900 tisoč ljudi. Plače industrijskega delavstva so bile povprečno 52.81 dolarjev na teden. Povprečna plača na uro je bila sredi junija 1,319 dolarja. Povprečni delavni teden je znašal 40 ur. Industrija je zaposlila po 40 novih delavcev na vsakih poprejšnjih tisoč. Izstopi iz industrijskega dela so bili malenkostni. Urad ugotavlja, da je bila industrijska aktivnost na zelo visoki stopnji in da se je delovna moč vztrajno ustaljevala.

(X)

DELO DOBIJO

Moške se sprejme

za 1. in 2. sif
čas in pol nad 40 ur

WOOD DIVISION
METAL DIVISION
Začetna plača in povrh bonus za 2. sif
Cafeterija na razpolago
Sprejmemo tudi novodošle naseljence

WHITE SEWING MACHINE CORP.
1231 Main Ave.
(150)

Ženska dobi delo

Sprejme se bolj priletno žensko, da bi imela svoj dom in da bi trikrat na dan skuhala dvema starišima osebam. Nič pranja in nič čiščenja, dosti prostega časa. Plača po dogovoru. Zglaš naj se na 1007 E. 63. St. ali pokličite HE 7309. (x)

Pomagajte Ameriki, kupujte Victory bonde in znamke.

MALI OGLASI

Soba v najem

Odda se lepo opremljeno sobo moškemu ali ženski. Vprašajte na 1083 Addison Rd. (150)

Lepa zidana hiša naprodaj

V bližini E. 185. St., za 1 družino, 6 sob, sprejemna soba, jedilna kuhinja, 1 spalna soba sploj, 2 spalni sobi zgorej in kopalnica, beneski zastori, storm doors, windows and screens, garaža, vrt z nekaj sadnim drevjem, vse je v dobrem stanju in se lahko takoj vselite vanj. Za podrobnosti pokličite

Edward Kovač Realty
960 E. 185. St.
KE 5030
(x)

Bi rada stanovanje

Mlad slovenski zakonski par brez otrok nujno rabi 3 ali 4 sobe, ker se mora izseliti iz sedanjega stanovanja. Oba sta zaposlena. Kdor ima kaj, naj pokličite EX 6746, po peti uri popoldne. (X)

ALI STE PREHLAJENI?

Pri nas imamo izborno zdravilo, da vam ustavi kašel in prehlad. Pridite takoj, ko čutite prehlad.

Mandel Drug
15702 WATERLOO RD.

Prijatelj's Pharmacy

SLOVENSKA LEKARNA
Prescriptions — Vitamins
First Aid Supplies
900 St. Clair Ave. in E. 68th

Pomagajte Ameriki, kupujte Victory bonde in znamke.

Švicarsko urarsko mesto Bienne praznuje svoj letni "Fraterie festival," v katerem je združen način proslave našega "New Orleans Mardi Gras" in "Pasadena Tournament of Roses." S tem festivalom so pričeli leta 1932 in ga sedaj ponavljajo vsako leto. Slika nam predstavlja eno izmed flot iz tega festiva.

PREKLETA KRI

ROMAN

Karel Mauser

Le zakaj ga ni bolje zadel? Da bi umrl. Zdaj ga povsod vidi, z rdečo brazgotino čez glavo.

Zadnja Mateževa misel je Mrkovec. Ne ve zakaj, toda boji se ga.

Njegove rumenkaste oči so kakor dve gozdni kotanji gnile vode.

Toliko naročil za les še ni bilo kot to spomlad. Jeklic si mane roke.

"Delavcev ni," ugibljeta Matež in Bobnar.

"Dobim jih jaz. Brez skrbi," se hahlja Jeklic.

"Veš kaj?" se zazre v Piškotarja. "na enega sem mislil, ki bi odlegel. Uganesh?"

"Iz naše vasi?" ne more uganiti Matež.

"Iz naše," se smeji Jeklic.

"Za v gmajno bo dober."

"Ne uganem," se noče loviti Piškotarjev.

"Vižarjev Tomaž," useka Jeklic.

"Tomaž?"

I Matežu rine kri v lica. Čuti, da se mu majo kolena.

"Dober delavec bi bil. Vsaj za dva bi odlegel."

"Ne rečem," skuša biti miren Matež. "Toda šel ne bo."

"Moja skrb," se zdi dobro Jeklicu. "Govoril bom z Vižarjem."

Ženk — ženk — ženk.

Zage pojo in sekire zvenče. V zvirškem gozdu padajo smreke. Vse od kraja. Tudi nekaj mecesnov je vmes. Vse na tla.

Tudi Vižarjev dela. Prav nič se ni puntal. Vižar sam ga je nagovarjal. Naj se fant česa oprime. Vsaj zaslužil bo nekaj. Saj tako ni nič z njim. Priden je, pa mu včasih kar buti v glavo in ni za nobeno rabo.

V gmajni bo pa nemara odlegel.

Matežu je nerodno. Sam ne ve, kako bi začel. Kadar pride pogledat za delavci in vidi Tomaževo brazgotino, precej obrne.

Tomaž je miren. Nič ne reče samo dela. Kadar pada smreka in vsi beže, stoji Tomaž s sekuro v roki in se smeje. Vseč mu je, ko vrh polzi po vejah bližnjih smrek, potlej pa celo drevo trešči na tla, da puh zamaje grmovje na vse kraje.

Vižarjev rad gleda padajoča drevesa, ki morajo pasti sredi najlepše rasti.

Mrkovec pa je kar motoglavil nekaj dni, ko ni mogel pregovoriti Vižarja.

"Ne daj ga za hlapca Piškotarjevemu," je silil v Vižarja.

Vižar se ni dal prepričati.

"Stroške sem imel, saj veš. Fant bo nekaj zaslužil."

"Prodajš ga," je usekal Mrkovec.

"Če tako vzameš," je skoraj hud Vižar.

Ko se je Tomaž udinjal, je bil Mrkovec kar bolan. Postajal je po vasi in blodil po polju. Dolgčas mu je bilo po Tomažu. Na večer šele pride. Utrujen in zbit, da skoraj vselej zarana leže. Nežiki je vseč. Vsaj na redko pride. Trikrat je prišel že Balantov pod okno. Dvakrat mu ni odpri, tretjič pa mu je. Ni mogla drugače. Brez ljubezni je tako težko živeti. Morda bo tako lažje pozabila Tomaža.

Njegovo lectovo srce je že snela s stene. Ne more ga več gledati. Kakor brž se je ozrla nanj, je postala otožna.

Tomaž ji ne bo nobenega več kupil.

Nobenega več.

Primož jo ima pa tako rad. Saj ni silen, mehak je in ve, da je Nežiki hudo.

Nežika se skoraj boji poletja in fantovskih noči. Najhujše bo takrat, ko bo zadišalo seno in ne bo več Tomaža, da bi potrkal.

"Nežek, odpri!"

Nežika naprej noče misliti. Počasi se znova predaja sanjam, toda očetu ne upa pogledati v oči.

Oče Tomaža ne bodo nikoli pozabili.

V zvirškem gozdu so že frate. Zdaj so se pota toliko osušila, da bo mogoče vlačiti hlode iz Hudičevega grabna.

Prekleta delo!

Nekaj možakarjev je odgovedalo. Tomaž je ostal. Mar mu je. Njemu je vseeno, kje dela: v Hudičevem grabnu ali v zvirškem gozdu.

Tomaž samo dela. Zjutraj prvi, zvečer zadnji. Kakor da ga nekaj priklepa na gmajno.

V Hudičevem grabnu je hlopdov, da se bodo konjem in volom kite trgale. Kolovozi so taki, da se Bog usmili. Vsi v kotanjah, v koreninah in kamnju.

Vižarju se konj ne smili. Če bo Tomaž zmogel, bo tudi pram.

Tomaž se samo smehlja. Postal je volk na denar. Sicer

mora nekaj plačati očetu, nekaj pa mu vendarle ostane.

"Boš otal," ga je oni dan vprašal Piškotar.

Tomaževe kalne oči se smehljajo.

"Bo — bo — bom."

"Ti nisi rek, se smeji Jeklic, ki stoji poleg. "Tomaž je kavelj."

"Ka — ka — ve — velj," se reži Vižarjev.

Matež je groza. Roke se mu tresejo, ko zapisuje Tomaževo ime v knjižico.

Vidi sklonjeno postavo, napete kite na rokah, hrbet, ki je podoben gori, in rdečo brazgotino, ki vpije z glave.

"Ti si ga udaril . . ."

Tako se začena tlaka v Hudičevem grabnu. Strmina, da jemlj seapo, če jo samo pogledaš.

Tu z vozom nič ne opraviš. Samo prvi del ti je v korist, toliko, da hlopd priprajkjaš in da se ne zatika. Potlej pa bičevnik v roke in tolci, da od živali lije. Sicer ne prideš na vrh.

Tomaž s cepinom naravnava deblo. Ima kaj pomagaveč? Počemu? Kdo ima take kite kot Vižarjev? Nihče.

"Ho — ruk, ho — ruk."

Prekleta!

Tomaž z ruto briše znoj. Takole.

Zdaj mora pripravljati verigo. Bo držalo? Bo.

Se cepin v hlopd.

Tomaž se oddihava in razgleduje po delavcih. Smeji se jim. Ga ni čez Tomaža.

Bičevnik oplazi po pramu. Kakor strela se zažene v strmino. Stegna so napeta, noge razkrcene, Tomažev bič visi v zraku.

Kakor brž se pram ustavlja, pade.

"Hi!"

Ne sme se ustaviti.

Bodo zdržale štrange? Bodo, saj so Vižarjeve.

"Hi!"

Arduš! Vsi delavci zijajo za Tomažem. Vižarjev ti je pa s hudičem.

Bičevnik pada po pramu. Na, zlodej! Kolo je zašlo pred korenino. Pramova stegna so napeta, toda ne gre.

Tomaževe roke grabijo za kolo. Vse kite in žile na roki so izbočene, kakor da mislijo izstopiti iz kože.

"Hi, p — p — pram!"

Gre. Bičevnik pada, Tomaž golci in drži za vajeti. Še deset korakov. Raven.

Pramu se tresejo noge, pene mu lete iz gobca. Tomaževe roke drse skoz konjsko grivo.

"Pri — pri — den."

Pram Tomaža razume. Ta-

ko nobeden, razen Mrkovec.

V Hudičevem grabnu so ves dan kletve. Od jutra do noči, dokler živa in človek ne prenehata z delom.

V nočeh je Hudičev grabneman in grozen. Še lisica komaj zalaja v njem.

Mrkovec samo premišljuje. Ne more doumeti, da Tomaž gara za Piškotarja. Da je stari tako neumen.

Kar motoglavil. Noči prese-di v postelji. Ne more spati. Nekaj se vendar mora zgoditi. Prekleta kri cvete kot hudičev zaklad.

Nekaj se mora zgoditi. Se mora.

Mrkovec tišči glavo v koleno. Tiho je v kamri, da sliši

tiktakanje ure iz hiše.

Potlej bje dve.

Bog in sveti križ božji.

Mrkovec leže. Na hrbtu leži in strmi v temo. Ura tiktaka, toda spanca ni. V temi gori Tomaževa brazgotina. Kakor da leži na šivankah, se Mrkovec spet dvigne.

"Ne spustim ga, ko bi ne bilo res, bi me tožil. Dovolj sem mu že pokazal!"

"Ne spustim ga," tolče s pestjo ob koleno.

Potlej spet leže.

"Ti reva, ti," se spomni na Nežiko in mu je hudo, da bi vokal.

Zjutraj mora Mrkovec na Bištrico. Obljubil je Jernejevcu, ki mu je zbolela telica.

(Dalje prihodnjtj)

ROMANJE K MARIJI TOLAZNICI v CAREY, OHIO

15. avgusta

POSEBNI VLAK N. Y. C.

Odhod iz Clevelanda: 7:00 A. M. (City Time)

Prihod v Carey: 9:00 A. M. (E. S. T.)

Povratek iz Carey: 5:00 (E. S. T.)

Prihod v Cleveland: 9:00 P. M. (City Time)

Kličite telefonsko številko N. Y. C. System—Prospect 5000

Obrnite se tudi na avtobusno podjetje

Informacije iščite pri:

Mrs. Mary Novak in Mrs. Apolonija Kic
3623 E. 82 St. Cleveland 5, Ohio

V BLAG SPOMIN

SESTE OBLETNICE SMRTI NAŠEGA LJUBLJENEGA SINA IN BRATA

Pvt. John Speh

ki je končal pot svojega življenja na bojnem polju dne 2. avgusta 1942.

Britka smrt Te je odvzela, ko služil domovini s zvesto, med srečnimi se zdaj nahajaš, kjer ni trpljenja ne gorja.

Ljubi sin in brat predragi, spomin v naših srcih je ostal, v miru božjem sladko spavaj, in prosil tam Boga zanas.

Žaluočt ostali:

JOHN in JOHANA SPEH, starši; BRATJE in SESTRE.

Cleveland, Ohio, 2. avgusta 1948.

—AND THE WORST IS YET TO COME—in najhujše šele pride

C. H. Wallington

Genevieve Cuprys iz New York, stara 23 let, je bila stenografinja, pa ji to delo ni bilo po volji in začela je loviti in dobavljati divje živali. Na sliki vidite pogumnega dekleta z veliko kačo. Za take kače dobi povprečno \$20.

CANDY QUEEN—Film star Jane Russell was unanimously elected Candy Queen at the convention of the Confectioners Association in New York City. Miss Russell was selected from a list of over 150 movie stars.

1895
1948

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z tugo in žalostjo v srcu naznanjam vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem, da je preminul moj ljubljeni soprog:

John Novak

ki je previden z svetimi zakramenti zaspal v Gospodu dne 1. julija 1948.

Dragi pokojnik je bil rojen dne 14. decembra 1895 v vasi Grodenc župnija Hinje na Dolenjskem.

Pogreb pokojnika se je vršil dne 3. julija iz Joseph Zele in sinovi pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida. Po sveti maši zadušnici, katero je daroval č. g. Rev. Francis M. Baraga, smo ga položili k zemeljskemu počitku na pokopališču Kalvarijaa.

V prvi vrsti se želim na tem mestu prav iskreno zahvaliti č. g. Rev. Francis M. Baragi, ki je pokojnika previdel z svetimi zakramenti, zanj opravil pogrebno sveto mašo zadušnico ter druge pogrebne molitve. Za vse to moj iskreni: Bog plačaj stotero!

Dalje se iskreno zahvalim vsem številnim sorodnikom in prijateljem, ki so pokojniku v slovo poklonili toliko lepih vencev ter ga tako ozaljšali, ko je počival na mrtvaškem odru.

Enako se iskreno zahvalim vsem tako številnim, ki so darovali za svete maše, ki se bodo opravile za mir in pokoj duše pokojnika.

Iskrena zahvala vsem, ki so dali na razpolago svoje avtomobile na dan pogreba povsem brezplačno.

Prav tako se zahvalim vsem, ki so pokojnika prišli kropit ter molit za mir in pokoj duše pokojnega. Ravno tako tudi onim ki so se udeležili pogrebne svete maše ter pokojnika potem spremili vse do njegovega groba.

Prav posebej pa želim naglasiti izraz prične zahvale Mrs. Kirn, sestri pokojnega, ko je prišla na pogreb z vso svojo družino tam iz Verone, Pa. Ravno tako sorodnikom Mr. in Mrs. Jos. Žibert, ki so prišli na pogreb iz West Chester, Ill.

Zahvala Mrs. Angeli Žibert, moji materi, kakor tudi moji sestri Miss Anni Žibert za vso pomoč ob tej zame tako težki in žalostni uri.

Zahvala društvu Carniola št. 1288 Makabejev za pogrebe in vso drugo pomoč ki jo dali ob smrti dragega pokojnika.

Zahvala pogrebni zavodu Joseph Zele in sinovi za tako vzorno vodstvo pogreba ter vso prvovrstno postrežbo, ki so jo dali na razpolago.

Končno zahvala vsem, ki so mi kaj na ta ali oni način dobrega storili ob smrti dragega pokojnika. Vsem še enkrat prav iskrena zahvala in Bog plačaj!

Ti pa, dragi ljubljeni moj John, počivaj v miru in lahka naj Ti bo ameriška gruda, duši Tvoji blagi pa večni mir ter večno veselje v družbi izvoljenih. Spominjaj se name tam pri dobremu Bogu, jaz pa se Te bom v molitvah. Bog daj, da se enkrat združimo v srečni večnosti.

Odšel si iz doline solza:

Pred manoj Ti, za tabo jaz, pred sodni stol, pred Kristusa.

Tvoja žaluoča soproga

ALICE NOVAK.

Pokojni zapušča v Veroni, Pa. sestro MARY KIRN, v stari domovini pa sestro AMALJO RIS.

Cleveland, O., 2. avgusta 1948.